

TRIBUNA

REDACTIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 ..
Pe 1 lună 2 ..

N-ri de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 5)

Reforma electorală în Austria.

De Ioan Russu-Șirianu.

Atâta s'au tot certat ș'au amânat orice hotărâre meritorică în afacerea reformei electorale propuse de guvern, până-ce Maj. Sale i-s'a urit, și într'o bună dimineață, mai zilele trecute, a trimis vorbă membrilor din *comisie* să termine odată! In caz contrar, dacă reforma nu s'ar întocmi și vota adică în decurs de un an, Majestatea Sa va emite *patentă* și astfel nouile alegeri se vor face pe baza unei legi *octroate*, dacă partidele nu vor ori nu se pot înțelege între dânsele. Dar *pe temeiul vechei legi nu se va mai întruni parlament în Austria.*

Intervenția aceasta preainaltă și-a avut deja efectul.

Ce nu s'a putut ajunge în zece luni și ce a pricinuit căderea a două guverne, acum s'a ajuns în câte-va zile. Comisia de reformă a legii electorale s'a înțeles asupra *proiectului pe care-l va și propune în curând desbaterii parlamentului.*

Inregistrând această știre, organul imperialismului maghiar scrie: «Asupra noastră asta face impresia, că proiectul comisiei numai formal e gata. *Sufletele, opinia publică, nu sunt încă deplin preparate.*» Acestea le scrie «*Budapesti Hirlap*» la două zile după ce reprodușese din broșura profesorului universitar *Concha*, care atrăgea atenția «nației» asupra reformei electorale și o conjura să nu grăbească, ci să-și dea bine seamă de ceea-ce vrea să facă... E primejdie adică la mijloc: dacă Dieta va acorda *sufragiu*

universal, «sloboade asupra țării — naționalitățile»...

Pe când deci în Austria Majestatea Sa tocmai asta vrea: să împiedice ca o națiune să se ridice de asupra celorlalte, — să se facă dar o *lege electorală dreaptă pentru toate popoarele sale*, pe atunci organul lui Apponyi sperie pe Unguri și arată că, dacă s'ar da *sufragiu universal*, «s'ar slobozi asupra țării — naționalitățile» și «s'ar primejdui siguranța socială»...

Naționalitățile sunt deci presintate ca dușmane statului și siguranța actuală-socială se primejduiește, dacă în țară nu vor mai fi stăpâni absoluți *oligarchii!*

Așa scriu oamenii actualului guvern maghiar pe când dincolo, peste Leitha, *însuși Majestatea Sa intervine în lupta de partide* și caută să restabilească echilibrul în frământările mari cari așa zicând au zguduit acea parte a monarhiei Sale.

În Austria au căzut Gautsch și Hohenlohe pentru-că *n'au putut* să facă reforma electorală. În Ungaria s'a dus luptă desperată împotriva lui Fejérváry, care a pus în discuție și *a vrut să realizeze sufragiu universal*, și e considerat drept cel mai «național» actualul guvern care pe d'oparte tot amână a lua poziție în chestia reformei electorale, pe de altă parte în mod neîndoișos arată cam la ce «reformă» ne putem aștepta.

Atitudinea aceasta a guvernului unguresc este cu atât mai condamnabilă, cu cât în Ungaria nu sunt greutățile ce întâmpină guvernul de peste Leitha. Acolo sunt două elemente cari luptă pentru hegemonie: slavii

și germanii, ș'o mulțime de alte neamuri, căror trebuie a li se face locul convenit în pervazul noii legi. La noi și dacă s'ar da cel mai ideal sufragiu universal, nu este periclitată majoritatea maghiară din Dietă, nici hegemonia maghiară, ci s'ar știrbi numai puterea aristocraților reacționari, *cari de veacuri au luptat contra lărgirii drepturilor poporului*, precum au căutat să întunece și strălucirea Coroanei.

În Austria lupta dintre cele două elemente, slav și german, e adevărat: a produs multe griji monarhului, a împedecat mersul regulat al vieții de stat și poate a stângenit și progresul general. Legea electorală din Ungaria a dat însă puterea în mâna unei *clase* care își arogă drept de discreționară putere. Și până ce peste Leitha Monarhul se poate ajuta cu §-ul 14 și cu patente, la noi dacă nu se va face o reformă electorală cum se cade, în spirit larg și generos, se mai asigură domnia de clasă încă pe un veac.

Iată de ce, credem noi, nici în Ungaria nu se va putea ajunge la o soluție bună *fără intervenția Coroanei.*

Coroana a impus coaliției să realizeze reforma electorală. Tot Coroana trebuie să impună și *cum să se facă noua lege.* Că dacă va lăsa pe Apponyi să ne ferească, vai și amar!

Intervenția Coroanei se impune cu atât mai mult, cu cât *singure naționalitățile*, prin reprezentanții lor din Dietă și prin lupta lor extraparlamentară, e lucru dovedit: *nu pot să determine nimic.* În Dietă avem deputați puțini, iar înafară de Dietă vocea naționa-

O tasă de ceai.

De Alfonso Delatoire.

— Tradusă pe seama „Tribunei” —

— Intr'adevăr, nu poftesti ceaiu, domnul meu?

— Nu, zeu, mulțumesc!

— Dar e bun, crede-mă. L-am amestecat cu mâinile mele, cu mâinile acestea, despre cari obicinuești a face complimente atât de lingușitoare.

— Nici nu e vorba aici de ceaiu...

— Ci?

— Să-ți mărturisesc adevărul? Însă e atât de... ridicul.

— Cu atât mai vârtos. De ce e deci vorba?

— De tasă.

— De tasă? Nu-ți place, domnule, tasă aceasta? E din porțelan sășesc. Oamenii esperți sunt uimiți la vederea ei. De altmintrelea dacă poftiți, îți aduc într'alta.

— Vă rog, doamnă, să lăsăm astea. E tot una, e tasă din porțelan de Meissen ori de Sevres! poate fi veche ori nouă, scumpă ori ieftină... când odată e tasă de ceaiu, aceea deja de sine e...

— Acum într'adevăr încep a fi curioasă. De unde a putut purcede antipatia D-tale contra taselor? Acum aud pentru prima oară așa ceva. E o speție deosebită a idiosincrasiei...

— Dumnezeule, prin urmare totuși voiești să scoți din mine cu puterea o mărturisire? Eu însă țin că lucrul așa e de neînsemnat, încât ar fi mai bine să vorbim de altceva...

— Nu, nu. Voim a ști, și D-ta ai a ne spune, că de ce ai antipatie față de tase.

— Antipatia, doamnă, e o expresiune foarte slabă. Le urăsc, mi-e groază de ele, nu le pot privi. Mi-am propus să-mi răsbun asupra lor ori unde le voiu întâini.

— S'auzim, s'auzim! Acesta e un lucru cu totul extraordinar! Deci vorbește odată, căci mă omoară curiozitatea.

— Prin urmare o poftesti fără milă?

— Fără nici o milă.

— Atunci dară trebuie să o spun. Însă mai înainte permite-mi încă o întrebare. Știi ce e electromagnetismul? Dacă știi, cu atât mai bine. Înainte cu cincizeci de ani, abia cred să fi fost femeie pe lume, care ar fi știut ce e. Ca o introducere la povestea mea, am lipsă de o asămănare fizicală. D-ta știi deci, că dacă învăluim o bucată de fier moale cu sirmă și prin sirmă conducem un curent electric, fierul se preface în magnet și puterea-i atractivă rămâne până ce nu-i întrerupem curentul electric. Pe baza acestui principiu e fondat și telegraful și — multe inimi atât femeiești cât și bărbătești. Nu înțelegi, că unde țintesc? Imediat mă voiu explica mai clar. Precum sunt curente inductive, tot așa sunt și simțeminte transmisibile, adică sunt inimi, cari iubesc numai până atunci, până ce sunt îndemnate prin un alt simțământ — ca de un curent electric. Și precum își pierde fierul puterea magnetică prin întreruperea curentului electric, așa își pierde acele inimi dragostea — fierul nu mai atrage, inima nu iubește mai mult.

Dacă această regulă ar fi de o valoare generală, atunci fiecare păreche amoroasă n'ar fi alta, decât o baterie telegrafică bine ajustată. Inimile lor ar funcționa așa, ca aparatul telegrafic, și

dragostea lor încă ar sămăna cu schimbarea depeșelor. Ce păcat, că natura nu ne-a creat astfel! Atunci viața ne-ar fi liniștită, n'ar exista drame d'ale inimii, și din cauza suferințelor amoroase, mai puțini oameni ar cădea în desperațiune. Și pentru ce-ți spun eu D-tale toate acestea? Numai pentru aceea, ca să te pot face a mă pricepe, pentru ce am încetat eu de a-mi iubi pe mireasa mea.

— Cum, D-ta ai avut mireasă?

— Vezi cum se îngrămădește o curiozitate peste alta? Da, vezi bine, că am avut și eu o mireasă. Lucrul, ce-i drept, n'a durat mult, însă de n'ar fi fost afurisita de tasă...

— O, în fine ajungem și la tasă!

— Încă nu, dar îndată voiu ajunge și la ea. Mireasa mea a fost o văduvă tină, frumoasă, grațioasă și avută. A mai avut încă două însușiri, cari însă sunt numai până atunci plăcute, până ce nu vedem și partea lor inversă. Mireasa mea a fost caprițioasă și se mânia la moment. Mă crezi, că i-am suportat caprițiile cu o liniște deplină? Am fost într'adevăr foarte insistent în paciență, am voit să pun la probă și pe mireasa mea și pe mine. Ori-ce semn al ei a fost pentru mine deajuns, ca să mă facă gata la ori-ce. N'a fost jertfă, n'a fost întreprindere pe care nu m'aș fi simțit gata a o aduce, numai ca să-i plac. Nu-ți voiu spune toate amănuntele dragostei noastre, căci așa mai îndată voiu ajunge la fatala de tasă, care de bună-seamă te interesează mai mult, decât istoria dragostei mele. Ori nu? Doară curiozitatea e aceea, ce stirpește din inima femeii ori ce simțământ, chiar și milă!

lităților o poate înăbuși un singur solgăbirău cu azistența »reglementară« de jandarmi!

Dar, speră Ungurii, nici în parlamentul austriac nu o să se poată face așa curând noua reformă, pentru-că unele partide se prepară de — obstrucție.

S'ar dovedi astfel că »spiritele nu sunt încă preparate«, coaliția ar avea deci motiv să se scuze înaintea M. Sale și să nu grăbească nici ea cu reforma.

Dacă un partid ori altul ar zădărnici însă votarea legii electorale în Viena, *asta ar fi cu un motiv mai mult pentru intervenția Coroanei.* Coroanei s'ar mai da dovadă că unele partide ori clase nu și știu supune interesele particulare celor generale, dovadă care ar îndemna-o cu o zi mai iute la energetică intervenire. Ear intervenind în Austria, ar fi un cuvânt mai mult să intervină și în Ungaria.

Pus sub acuză. Sâmbătă s'a pertractat la senatul de punere sub acuză al tribunalului din Arad cercetarea pornită, *pentru agitațiune*, contra d-lui învățator Lazar Opreanu din Zarand. Deși dl dr. Romul Veliciu l'a apărat cu multă căldură și pricepere, totuși tribunalul l'a pus sub acuză.

Un interview cu contele Koscielski. Un redactor al marelui ziar german »*Berliner Tagblatt*« a avut un interview cu unul din șefii Polonilor în Prusia, contele Koscielski care este membru în casa seniorilor germani. În legătură cu lupta Polonilor pentru limba lor și cu greva copiilor de școală poloni împotriva lecțiilor de religione în limba germană, contele a declarat următoarele:

Ca patriot și cetățean regret măsurile de germanizare ale guvernului și greva copiilor, *ca polon naționalist mă bucur de ele.* Căci ele vor avea acelaș rezultat ca și toate tendințele de desnaționalizare: *ele vor întări pe poloni.* Ori-ce presiune, stârnește contra — presiune. Așa și greva copiilor va avea rezultate rele pentru guvern. Când pe timpul meu umblam la școală, se preda în limba polonă. Tocmai pentru aceea am ajuns să învăț limba germană atât de bine. Căci fie-care dintre noi se silea să o învețe prin citire prin grai viu. Azi dimpotrivă, toți o urgisesc și nimeni nu vrea să o învețe și să o vorbească. Azi

— Continuă-ți numai povestea domnului meu, fără de intercalări.

— La poruncă doamnă. Prin urmare mie așa mi-s'a părut, ca și când aș fi fost tare înamorat de ea. Aș fi fost gata pentru ea, ca oare când Iacob pentru Rahila a trage șapte ani apă din fântână, a păzi oi, capre, vaci, spre a o duce apoi ca răsplată pentru serviciile mele prestate. Însă toate acestea au fost amăgiri din partea mea. În realitate însă am obosit de caprițiile ei, și zău, de multe ori mi-am mărturisit insumi, că mi-s'a urât de toată treaba, și că a sosit vremea răscoalei. Dar asta n'a fost așa de ușor a o face. Ea a fost un tiran mare, n'a suferit nici o contrazicere, a pretins o supunere necondiționată. Și aceea a fost un favor mare, că a putut petrece sările la ea, cu astfel de ocaziuni șezând pe balcon beam ceaiu, vorbind despre fericirea noastră cea viitoare...

— Și tasa?

— Tasa stătea în fiecare zi între noi, colo pe măsufa cea de pe balcon și noi ne desmerdam ca o păreche de porumbei lângă fântână. Ceaiul, care câte odată era prea dulce, altădată nu era dulce de fel, de comun se răcea cu totul, căci nu aveam timp de a-l bea. Intro zi...

— O, în fine!...

— Intr'o zi deci, s'a ivit între noi necuratul.

— Domnul meu, pe necuratul mai bine să-l lăsăm la o parte. Duhurile necurate sunt de regulă inmodeste.

— Regret, de astădată nu-l pot încunjură... căci numai necuratul a putut fi acela, care a bolidit pe mireasa mea a pretinde dela mine, ca eu să beau ceaiul, deși când l'am gustat, mi-s'a tras

vei găsi cu greu poloni tineri cari să știe bine nemțește. Când într'o societate de mai mulți domni poloni am citat niște versuri cunoscute ale unui celebru poet german am rămas uimit, că nimeni nu le cunoștea. Când i-am întrebat cu mirare de cauza acestui lucru mi-s'a răspuns.

— Dar cum vrei D-ta să cunoaștem citatul acela, dacă nu am pus mâna pe carte nemțească decând am terminat facultatea?

Un inginer german pe care îl însărcinasem cu măsurarea unor pământuri de pe moșia mea, m'a rugat să-i dau un om ca ajutor care va cunoaște bine limba germană. Il-am dat pe randaș care învățase perfect nemțește ca soldat în Berlin. Seara, când se întoarse, inginerul îmi mulțămii în ton ironic pentru omul ce-i dădusem. *El nu voise să vorbească nici un cuvânt nemțește.* Când îl întrebai el îmi răspunde:

— Cum să vorbesc o limbă pe care-l învăț cu bătăi pe copilul meu în școală?

Contele povestește, că un învățator care a fost pedepsit pentru pretinsă agitațiune în contra statului, a devenit ca *ziarist un mare agitator polon.* Mă îndoiesc, zise contele, dacă în calitatea aceasta el este mai plăcut guvernului decât ca învățator.

SITUAȚIA.

Budapesta, 3 Nov.

Un interview cu ministrul de honvezime.

Intr'un interview acordat unui ziarist, ministrul de honvezime *Jekelfalussy* a declarat următoarele: »Cuvintele dlui ministru-președinte nu au fost înțelese bine. Dânsul nu a voit să indice în chip pozitiv timpul, felul și condițiile contingentului. Nici noi nu știm nimic despre aceasta. Este fapt, că armata are nevoie de recruți mai mulți decât până acuma. Noile tunuri cer mai mulți soldați, ele cer *îndoirea* numărului de soldați. De unde să-i luăm? O companie de honvezi are pe hârtie 95 de soldați, în realitate însă numai 55. *Până nu ridicăm contingentul nu putem nădăjdui de a căpăta nici concesiuni militare.*«

Nouă declarația aceasta din urmă trebuie să ne dea de gândit. Propoziția din urmă pare a trăda un lucru: dacă Ungurii vor cedă, dacă vor votă urcarea contingentului, guvernul militar pare a fi aplecăt de a da concesiuni. Obosit de atâta luptă, redus prin rezistența îndărătnică ungrească la imposibilitatea de a mai menține armata la nivelul puterii și valorii ei militare de până acuma, el pare a slăbi în împotrivirea-i de până acuma. Se pare, că coaliția va obține un succes oarecare. El va merge iarăși pe socoteala noastră. Căci concesiunea, dacă nu va fi deplină, ea va fi cel puțin parțială și va prefăce și armata în-

gura la o parte. A avut un gust special, ca și de săpun, ori ca de Paciulli, pe lângă aceea a fost rece și amară. Și azi mă cuprinde o groază când mă gândesc la acel gust. Din lucrul de glumă s'a iscat cearta. Cu cât mai tare m'am opus eu, cu atât mai mult a rămas mireasa mea pe lângă pretenziunea ei. S'a pornit o ceartă serioasă între noi, am schimbat vorbe aspre, mireasa mea n'a voit să cedeze, iar eu am jurat, că nu o voi ascultă.

»Nu-l beai?»

»Nu!»

»Eu însă o doresc asta«.

»Înzădar«.

»Prin urmare îți poruncesc!»

»Înzădar, și asta«.

»Cutezi a-mi refuză un lucru atât de neînsemnat?»

»Tocmai fiindcă e neînsemnat«.

Astfel ni'am certat aproape o oră, nu ca fidanțați, ci ca și când am fi fost de mult timp bărbat și soție. În mireasa mea cea caprițioasă s'a ivit acum deodată și mânia. O, doamnă, unei femei nu-i permis a deveni nici odată mâniașă înaintea bărbaților, chiar și pentru aceea nu, fiindcă atunci se face urită.

Poți fi și d-ta mâniașă?

— Ce s'a întâmplat cu tasa aceea, spune-mi.

— Cu tasa ce s'a întâmplat? Tasa cu ceaiul, cu lingurița și cu dragostea au zburat pe fereastră afară.

— Cum? D-ta, bărbatul cel cu o educațiune distinsă te-ai purtat atât de necuviincioasă? Și pe deasupra în casa femeii aceea, pe care ai voit a o lua de soție?

tr'un mijloc de maghiarizare. Pentru noi dar concesiunea ungrească va fi o armă cu două tăisuri cari amândouă ne vor răni: întâiu ea va mări munca de maghiarizare și al doilea va însemna o nouă jertfă de bani și sânge.

Ori-cum dar, pentru partidul nostru se impune conduita singura cu puțință: *lupta cu toate mijloacele, cu toate puterile împotriva urcării contingentului militar.* Iar în cazul, când contingentul s'ar ridică și împotriva voinții noastre, nu ne rămâne decât un singur lucru: să cerem cu toată energia și hotărârea garanții *pentru siguranța noastră națională în armată.* Cerem ca armata să nu devie un nou mijloc de asuprire și împilare națională. Nu mai voim să tolerăm și pe mai departe starea aceea în care poporul nostru și soldații nostri sunt priviți în aceste tratative dintre Coroană și poporul ungreșc ca un ce secundar, ca niște slugi cari nu au nici un amestec în afacerile stăpânilor, ci trebuie să stea plini de cuviință în tindă, așteptând să se hotărască asupra sorții sale.

Luptă contra kossuthiștilor.

Párdány, 3 Noemvrie.

În 1 Noemvrie s'a adunat inteligența română și sârbă în Párdány, unde și-a ținut vorbirea program domnul doctor, Daniel Pál, candidatul partidului constituțional, altcum străin de neamul nostru. La alegerea ultimă dsa a rămas în minoritate cu 1 vot față de candidatul kossuthist dr. Kiszely Kálmán, care la urmă d'aceia a învins, pentru-că ajungând la balotaj, o mare parte dintre sârbi au votat cu el, îndemnați fiind de dr. Branco Ilici, advocat în Neoplanta, care a ajuns la balotaj în Kanija-turcească, față de Tallian Béla.

În cele 3 cercuri electorale; Párdány, Bega.-Szt. György și Török-Kanija, au pășit trei candidați naționaliști!! La Párdány dr. Branco Vuici, la B.-Szt.-György părintele Vichentie Petrovici, iar în Kanija dr. Branco Ilici. În Párdány și în Bega.-Szt.-György au rămas în minoritate candidații naționaliști, iar în T.-Canija cel kossuthist. Ajungând treaba la balotaj între dl dr. B. Ilici și între Tallian Béla, Ilici, membru și de altcum al aceluși partid sârbesc, care ajutase pe kossuthiști, a îndemnat pe sârbi să sprijinească în cercurile Párdány și B.-Szt.-György pe candidatul kossuthist, crezând că în schimb kossuthiștii se vor alătura lui. Nu trebuie poate să spunem, că kossuthiștilor nici prin minte nu le-a trecut, să voteze cu Ilici, căci ajungând la frângerea pânilor, între un Sârb și un Ungur, s'a dovedit, ceea-ce noi de mult o spunem, că *Ungurii, fie de ori-ce partid, când ajunge vorba de a lupta contra noastră, — una sunt.* Dar pactarea cu kossuthiștii și-a dat roadele. În urma purtării slabe a celor dela Szt.

— O, doamnă, dacă eu aș fi ajuns într'un astfel de grad de mânie, atunci aș fi azi un om căsătorit, și după mintea mea aș fi știut, că pictorii fac rău, când pictează atât de urite: *furie.* Durere însă, nu eu am fost acela, care a aruncat tasa cu ceaiul pe fereastră, ci mireasa mea însăși.

O, așa-i, asta te supără, te pune în uimire, și-se pare un lucru de necrezut? Pe mine m'a supărat aceea și mai mult.

Nu, o astfel de femeie nu-mi pot lua de soție, care aruncă tasa de ceai ca alții mingea,

— Ce fel de femeie a și fost mireasa aceea?

— Frumoasă ca un inger, te asigur, dar rea ca și o mie de draci. După scena aceea ne-am despărțit, și mirare: dragostea mea într'un moment s'a risipit ca și tasa de ceaiu într'o mie de bucăți. Dar din ziua aceea, urăsc foc tasele de ceaiu.

H A Z.

«Zona de foc». În limba militarilor să zice că cuprinsul până unde bate glonțul, este »Zona de foc«, adică cercul în care focul tras din srmă (pușcă ori tun) are putere.

O domnișoară auzise și ea pe niște ofițeri vorbind de »Zona de foc«, dar' nu pricepea că ce-i aceea. Petrecându-o odată un ofițer, ea folosi pentru a se lămuri:

— D-le locotenent, ce înțelegi d-ta sub »Zona de foc?»

Iar' ofițerul răspunde de o zăpăci cu totul;

— Cuprinsul până unde au putere ochii d-tale frumoși...

György, — jidanul dr. Kardos învinge în B.-Szt.-György cu voturile Românilor. Celalalt, dr. Kiszely învinge cu un vot.

Două cercuri (Párdány și B. Szt. György) au ales deci candidați kossuthiști. Lumea românească se miră cum de în acest comitat locuit de naționalități, afară de 2 naționaliști, numai kossuthiști s'au ales!

Românii din cercul Párdány au avut la alegere, amare desiluziuni în ce privește candidaturile partidului radical sârbesc. Aceștia au venit în cerc și au cerut sprijinul alegătorilor români, cari cu rară abnegație se alăturară lor, pe când candidatul naționalist sârb în comuna sârbești curate (de ex. Dinyás și Turján) nici măcar un singur vot nu a primit.

Mandatul lui Kiszely a fost nimicit din partea Curiei așa, că în decurs de o lună va fi alegere nouă.

Kossuthiștii s'au aruncat cu mare furie asupra acestui cerc. Au candidat pe un anumit Kieffer László, șvab de origine, dar redactor ultrașovinist (maghiar) la ziarul »Magyarország«.

Prin cerc numai atâta este știut despre dânsul, că nu de mult, când conducătorii săi nemți din Sercia s'au dus la Pesta și l-au rugat să-i conducă în ceva afacere, acest din urmă s'a rușinat să vorbească măcar un cuvânt nemțesc cu nemții săi.

Pășind acum iarăși vre'un candidat sârb, sigur că acest cerc ar ajunge pe mâna kossuthiștilor, care în nemăsurata lor sumeție s'au aruncat și asupra acestui cerc, în care ideea națională a câștigat teren mare în cei doi ani din urmă de când avem în Mодоș pe amicul nostru dr. Liviu D. Ghilezanu.

Văzând pregătirile mari ale partidului kossuthist și zelul celor din Pesta la corteșiri, precum și pericolul ce-i amenință, fruntașii sârbi și români din cerc au hotărât, că nu vor pune candidat care indirect ar ajuta la izbândă pe kossuthiști, ci vor vota pe lângă Dr. P. Dániel, care a acceptat din programul nostru votul universal fără restringere și cautele așa zise naționale, darea progresivă, apărarea autonomiilor și a școlilor confesionale și serviciul militar de doi ani.

S'a avisat și clubul național despre starea lucrurilor și vom lupta conform instrucțiunilor primite.

Apelăm la solidaritatea inteligenței și poporului nostru în firma convingere, că nu se va afla nimeni, care să voteze cu partidul 48-ist, dușman neîmpăcat al instituțiilor și prosperării noastre.

Sentinela.

Din Dietă.

Budapesta, 4 Novembre.

Wekerle, acest meșter al tacticii parlamentare, a izbutit să secere aplauzele majorității camerei în chestiunea contingentului militar. Succesul său se datorește nu atât cauzei pe care a pledat-o, ci artei sale de-a încânta, de-a vrăji pe ascultători. Prin acel neîntrecut dar de-a-și crea o atmosferă prielnică prin acele nimicuri drăguțe, acele jocuri de cuvinte, acel spirit, care-l apără pe el fără să rănească pe altcineva, prin aceea amabilitate încântătoare ce te îndatorește și dezarmă, el a respins atacul care putea să-i fie primejdios.

Căci într'adevăr, care ar fi fost răspunsul cel mai simplu și cel mai convingător la întrebarea ce i-s'a pus și care îngrijește pe toată lumea? Nu avea decât să prezinte textul autentic al faimosului pact și toate îndoielile, toate bănuielile ar fi amuțit.

Se cunoaște patriotizmul cam umilitor de demonstrativ al Italienilor din Fiume. Ședința de ieri le va fi putut da o neplăcută lămurire asupra marelui diferențe în felul de-a se talmăci cuvântul »patriotism« în Fiume și în Budapesta. Deputatul Kálosi a propus să se respingă o contestare a mandatului

deputatului de Fiume, Zanella. Camera a încuviințat. Li mulțumim pentru acești viitori nemulțumiți și aliați ce ne mână în tabăra noastră. Iar Fiumanii vor putea fi încântați de deputatul lor, ajuns să tacă și să se bucure de această jignire a drepturilor firești ale alegătorilor săi.

— Ședința dela 3 Novembre. —

Ședința se deschide la orele 10 și jum. Președinte: Rakovszky István.

Președintele propune Camerii ca ea să dea expresie sentimentelor ei de doliu pentru decedarea arhiducelui Ottó.

Camera încuviințează.

Președintele prezintă rescriptul primului-ministru cuprinzând demisiunea lui Goluchowski (Voci: Bine că a plecat!)

Kálosy József raportează secțiunii afacerilor de imunitate. Propune să se respingă cererea de a se suspenda imunitatea deputatului de Fiume, Zanella, deoarece toate actele rugării sunt scrise în limba italiană.

Olay Lajos cere ca în legătură cu cazul acesta, guvernul să se îngrijască de introducerea limbii ungurești pe toate târâmurile vieții publice.

Se hotărăște și asupra dreptului de imunitate al mai multor deputați.

Raportul secțiunii de cereri Giesswein prezintă rugarea unui comitat care cere ca delictul de duel să se taxeze ca delict ordinare împotriva vieții omenești. Moskovitz a anunțat opinie separată.

Moskovitz Iván: deputatul Dobrei, repetă că nu aprobă această rugare. Duelul este o cucerire înălțătoare a civilizațiunii moderne. (Sgomot).

Comitele Raab și Zala au adresat camerei rugarea de a se crea o lege despre grevă.

În afacerea aceasta ministrul justiției Polónyi declară următoarele: Legea grevelor nu va fi o lege în contra grevei. Dar vrem să ocrotim interesele tuturor păturilor, mai ales că se fac adesea abuzuri de grevă din partea muncitorilor și mai ales din partea șefilor lor. Azi adesea se fac greve nu sub imperiul unei nemulțumiri, ci sub presiunea și teroarea sindicatelor de muncitori. Multe greve au un caracter de șantaj, căci se inscenează tocmai pe timpul celei mai bune conjuncturi economice ale patronilor. Face apel la muncitori de-a părăsi ideile cozmopolite, de-a se întoarce la patriotism și de-a se încrede în guvernul național.

Vorbesc încă la aceiași chestiune Mezöfi, Szapanos, Nagy și Wekerle, care dă o lămurire.

Kovács Ernő adresează guvernului o interpelare, pentru primirea deputațiunii sârbești la Orșova. Ministrul președinte Wekerle dă următoarele lămuriri: Vrem să trăim în raporturi amicale cu învecinata națiune sârbească. În chestiunea primirii tăgăduște, că ar fi avut vre-o cunoștință prealabilă despre sosirea unei deputațiuni sârbești. Dela ambasada auto-ungară din Belgrad am primit știrea telefonică, că deputațiunea din Belgrad nu este reprezentata oficială a guvernului sârbesc, iar membrii ei vin ca particulari la serbarea lui Rákóczi. Ministrul-președinte sârbesc le-a interzis de a se infățișa ca reprezentanți ai Serbiei. Am dat suprefectului ordin telegrafic (Mișcare) de a-i admite numai ca particulari la serbare. Mă ertați, dar nu puteți cere ca să merg să-i primesc eu, ca ministru-președinte la debarcare. Nu am putut admite ca serbarea să se întrebuițeze ca o ocaziune pentru manifestății politice și cred, că am procedat bine. (Aplauze).

Vásonyi Vilmos adresează primului-ministru o interpelare în afacerea urcării contingentului armatei.

Ministrul-președinte Wekerle: Chestiunea aceasta a fost pusă în discuție de presă și mulți se îngrijesc ca ea să nu ajungă la repaos. (Aplauze). Declar, că nu-i nici o divergență de vederi între mine și ministrul de război. Urcarea contingentului de recruți este o trebuință. Totuși noi nu ne-am angajat să o votăm și nu o vom vota decât în schimbul concesiunii naționale. Suntem hotărât contra militarizmului, dar noile tunuri au trebuință de mai mulți soldați, căci tunurile fără oameni nu se vor slobozi. (Aplauze). Nădăjduim, că

vom putea să obținem ace a înțelegere între națiune și tron, care va permite ridicarea contingentului. (Apl.) Camera ia răspunsul acesta la cunoștință.

Vásonyi Vilmos se teme că chestiunea aceasta va zăbovi altă chestiune, sufragiul universal, de a cărui stare sanitară se încumetă a întreba pe guvern. (Râsete).

Ședința se ridică la orele 13¼.

Politica ministrului de agricultură.

Ședința acțiunii financiare.

În ședința de 3 Noemvrie a acestei secțiuni s'a desbătut budgetul ministrului de agricultură. S'au discutat și unele lucruri de interes pentru noi.

Ministru agriculturii Darányi Ignác a declarat între altele următoarele: Plănuim o colonizare în proporții mai mari. Vom continua cu parcelariile de pământuri. Am cumpărat și împărțit în loturi de 57000 de holde în timpul din urmă. Am cumpărat moșia prințului Ypsilanti în valoare de 20 milioane și am împărțit-o țarânilor din comitatul Arad și Cenad și urmăm tratativele și cu alții. Dela contele Schönborn am cumpărat o moșie de 9000 de holde. Nu vom mai încuviința formarea III moșiilor de mână moartă pe șes (adecă între Unguri — Red.) ci numai în părțile muntoase dela periferii (între naționalități — Red.).

Lengyel Zoltan și Ugron Gábor au vorbit despre abuzurile și pungășiile făcute cu pădurile din săcuime și din Maramurăș.

Issekutz Győző atrage atențiunea ministrului asupra activității băncilor naționalităților.

Discuția se va continua Marți.

O biserică românească bombardată.

Citim în Népszava« dela 4 Noemvrie următoarele:

»Din Szilágy-Somlo primim știrea, că Dumineca trecută, la 28 Oct., nainte de amezi, când se prăznuia aducerea în patrie a moștelor lui Rákóczy, la poruncă mai înaltă, vicarul greco-catolicilor (români) a lăsat să se tragă, vreme mai multă, clopotele. Tot atunci pe piața S-ta Treime, în fața bisericii, s'a ținut și ceva serbare patriotică. Poporul adunat acolo și fanatizat, în urma îndemnului cantorului catolic Kovecsni Iózsef, care — între noi fie zis fusese candidat la preșidența partidului socialist creștin ce nu s'a putut însă înșgheba — înarmându-se cu petri, a dat asalt asupra bisericii române, de năcaz că Românii d'acolo n'au spriginit partidul socialist creștin.

Cantorul aruncă cu peatră asupra bisericii și strigă ca un animal selbatic să i-se aducă săcure, să spargă ușa bisericii. Fiindcă nu i-s'a adus însă săcure, împreună cu cei d'o samă cu el, a spart toate ferestrele bisericii. Românii n'au putut să se apare de acest asalt făcut în ziua serbărilor Rákóczyene, pentru că afară de clopotar nu era altcineva«.

Va să zică cei dela Șimleu țin să nu-i uite lumea, ci să se manifeste și acum, ca la 1892, când au spart casele Românilor. Acum s'au mai perfecționat: au spart biserică.

Selbatici aziatici!

Regina României decorată.

»Monitorul Oficial« publică următorul
Decret

CAROL I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională
Rege al României.

La toți de față viitori, sănătate.

Asupra raportului ministrului Nostru secretar
de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunii
publice.

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Aprobăm ca Maiestatea Sa Regina Eli-
sabeta să primească și să poarte medalia »Răs-
plata muncii«, clasa I, pentru învățământul pro-
fesional.

Art. 2 și cel din urmă. Ministrul nostru secre-
tar de stat la departamentul cultelor și instruc-
țiunii publice este însărcinat cu aducerea la înde-
plinire a prezentului decret.

Dat în castejul Peleş, la 16 Octomvrie 1906.

M. Vlădescu,
Ministrul cultelor și
instrucțiunii publice.

CAROL.

Nr. 3520.

Raportul ministerial

Medalierea aceasta s'a făcut în baza ur-
mătorului raport al dlui Mihail Vlădescu,
ministrul cultelor și instrucțiunii publice:

Sire,

În cursul acestor patruzeci de ani întru pro-
pășirea țării și a neamului, alături cu Maies-
tatea Voastră, într'un gând și un dor, neobosită
a muncit și Majestatea Sa Regina.

Sub înalta Sa ocrotire, sub imboldul său zilnic
și după înțeleapta Sa povăț, au luat ființă so-
cietățile »Furnica«, »Albina«, »Munca« și altele,
reînviind astfel cusăturile strămoșești printre mă-
tășurile și bibiurile, cărora rade o rază nemuri-
toare a trecutului.

Și acum în urmă, prin înființarea societății
»Țesătoreea«, Maiestatea Sa, care a zis că »vi-
torul țării îl țese femeea«, a pus din nou în pământ
nostru sămânța uneia din bogățiile de altă
dată ale României.

Viu dar cu cel mai profund respect să rog
pe Maiestatea Voastră să binevoiți a aproba ca
Maiestatea Sa Regina Elisabeta să primească și
să poarte medalia Răsplata Muncii, clasa I, pen-
tru învățământul profesional.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Sire,

Al Maiestății Voastre,
Prea plecat și prea supus servitor
Ministrul cultelor și instruc-
țiunii publice,
M. Vlădescu.

Submarinul „Lutin“ și portul Bizerta

Describe de un român.

Fiind-că este la ordinea zilei cestiunea înecării
submarinului «Lutin» să zic și eu câte-va cuvinte
asupra «Bizertei» în rada căruia s'a întâmplat na-
ufragiul.

Ca fost soldat, am păzit forturile cetății Bi-
zerta, și deși am avut ocazie în cele 17 luni cât
am stat cu garnizoana în acest punct strategic al
Africii-de-Nord, sub comanda colonelului Ber-
trand, azi general, să facă un studiu special al
orașului, forturilor și a moravurilor și obiceiuri-
lor Cabililor, studiu ce l'am publicat în «La
Presse» din Paris în 1900 și tot eu l'am tradus
publicându-l în «Ziarul Călătoriilor» din Bucu-
rești.

Colonelul Bertrand, comanda atunci «I-ul re-
giment de Marș» care se compunea din 2 bata-
lioane din I-ul regiment al Legiunii străine și cu
reședința la Bel-Abes, 2 batalioane din al II-lea
regiment cu reședința la Saida și o companie de
subsistență din Oran, și primul cartier general
l'am avut la «Fonduk Djedit» cartier departe de
Hamamlif, adică de centrul cazarmelor din Tu-
nis, la 15 kil. Făceam parte din compania I-a re-
gimentului I.

Acolo, m'am întâlnit cu Andrei Caracaleanu,
M. Mihăileanu, I. Neuvirt, I. Schefer și Rudolf
cari făceau parte din regimentul 2, și erau com-
patrioți din România.

Dintre toți, numai Caracaleanu își publică a-
cum, deși târziu, memoriile în ziarul «Țara».

Dela «Fonduk Djedit» ne-am strămutat garni-
zoana la «Ain Berda» adică într'o vale a Fortu-
rilor din Bazerta.

În Baia Bizertei, erau în 1899, toată escadra
mediteranei de sud, a Franței, printre care se afla
și submarinul «Lutin». Fiind în contact zilnic cu
marinari ne făcusem buni prieteni cu dânșii;
între ei era și un sub-officer secund de pe «Lutin»
anume Jean Redon care fiind-că fusese într'o
vreme în România, se împrietenise cu noi.

Redon, cu acelaș grad s'a înecat acum câte-va
zile împreună cu toții de pe bord,

În vreme de 17 luni, noi din I-ul regiment fă-
ceam gardă la cele 3 forturi ale Bizertei, adică
Rumi, Djebil-Kebir și Ain-Berda, unde păzeam pe
lângă forturi și tunurile Vavaseur, tunuri mari
cari se pun în mișcare cu electricitate și despre
cari se zicea atunci că Rreyfus ar fi comunicat
planul constructorilor, și planul strategic al Bi-
zertei, Germaniei.

În 1900 se detașează sau se împarte regiment-
tul de marș.

Două companii din legiune împreună cu două
compănii de zuavi, una de tiraliori, una de infan-
terie de marină se imbarcă pe cuirasatul «Bre-
nus» pentru China unde era războiul cu Boxerii,
iar restul pe «La France» pentru Algeria. Din
acea expediție pentru China făcea parte și cama-
razii Caracaleanu și Mihăileanu, iar noi cei-alți
fiind-că ne expira angajamentul am plecat la Oran,
unde ne-am liberat.

Submarinul «Lutin» a fost care, sub comanda
căpitanului Conte Duperier a făcut manevra de
asvârlire a torpiloarelor în contra lui Brenus și
la France care era din rada Bizertei, ca să se facă
experiență cum se poate cuirasatul să evite tor-
pilele lansate de un Sub-marin.

Și, după-ce am eșit în larg cu toată escadra
sub comanda vice-admiralului Fournier, am pu-
tut trece prin sinuăziliți ambele cuirasate, ferin-
du-se de torpilele lansate de torpilorul «Jeane
d'Arc»; și atunci după-ce s'au făcut saluturile cu
ridicări și lăsări ale bandierelor, și s'au tras de
pe fie-care cuirasat în linie de front cele 10 fo-
couri de tun ca semn de învingere, «Brenus» a
luat-o spre stânga în spre Port-Sais, «La France»
spre dreapta în spre Oran, și «Lutin» arborând
drapelul alb a intrat în rada Bizerta urmat de
celelalte cuirasate ale escadrei.

Acum, câte-va cuvinte asupra Bizertei.

Acest port, este un orașel de 12.000 locuitori,
situat la o depărtare de 3 mile marine de Capul
Blanc și la 5 mile de orașul Cartagina.

Este un debușeu al mărfurilor cari prin cara-
vane vin de Maroc, Algeria, Tripolitania, Tunis,
și trebuiesc transportate în Europa. Campamentul
nostru era pe partea vestică a Colinei Atlasului
care face pantă în Golful Tunis, numită Ain-
Barda; privesc de aci era cu adevărată sub-
limă; mai ales dimineața când vedem cum soa-
rele răsare din orizontul ce se perdea în zarea
mării.

Portul, propriu zis, este situat între Lacul Bi-
zett și Golful Alb. Aci este un pod suspendat
înalt de peste 50 de metri, care are sus un mo-
tor electric, iar jos ținut de frânghii de sârmă,
platforma pe care se trece dintr'un țăran la ce-
lalalt.

Sub acest pod trece orice vapor, având catar-
tul oricât de înalt.

Pe stânga colinei sunt cazarmile artileriei de
marină, și spitalul militar, pe dreapta se desfă-
șoră orașul Bizet cu strade strâmte și case pă-
trate în stil vechiu arab.

În centrul orașului este »Cazba« adică primă-
ria înconjurată de o piață largă unde se face
schimbul de produse și comerțul de către indi-
geni Arabi, Cabili.

În radă staționează de vr'o 30 de ani, esca-
dra mediteranei de sud.

Locul, unde s'a înecat »Lutin« este la aproxi-
mativ o milă în spre Cartagina. În vremea
când eram detașat la săpăturile ce se făceau în
Cartagina pentru descoperirea anticităților, am
putut și eu observă, că aici valurile mării sunt
foarte zburdalnice chiar în timpul când marea e
liniștită, fiind-că în mare se prelungește promon-
torul șirului de colonie din Atlas, promontor ce

se termină cu stânci ce fac puncte din distanță
în distanță și unde sunt faruri colorate cu roșu
ca să se cunoască că sunt locuri periculoase.

Dacă »Lutin« ar mai fi mers încă 2 mile sub
apă, ar fi ajuns în rada Catarginei unde sunt trei
diguri de apărare așa de lungi încât împedează
valurile mării să se mai resfețe.

Iată deci câte-va explicațiuni din propria-mi
cunoștință, acum, după câți-va ani de când am
eșit din Legiunea străină a Franței. D'Apollodor.

Din albumul V. Alexandri.

Din albumul, publicat cu prilejul statuei ma-
relui nostru bard extragem două poezii, me-
nite să rămâie prin mărețul sentiment ce le-a
îmboldit precum și prin forma lor într'adevăr
deosebită și poetică. Cea dintâiu e a dnei Ma-
tilda Poni, al cărui nume de mult încă, îl re-
vendică literatura românească ca pe o glorie se-
nină și frumoasă, iar cea de-a doua e al unui
necunoscut poet basarabean care și iscălește ma-
nifestarea-i cald poetică prin sugestiva următoare
linie: O lacrimă de peste Prut.

Iată-le:

La statuia lui Alexandri

Mă uit și bronzul rece îmi pare că învie,
Alexandri privește cu ochiul visător.
Și cu un zimbet tainic, mulțimea 'n veselie
Ce vine să'i aclame. — O mare 'nvingător!

Invingător al morții! Căci chipul tău trăește,
Poete făr' de seamă slăvit de mic și mare
Tu ce-ai iubit poporul, poporul te iubește
Și'n inima lui caldă păstrează a ta cântare.

În oare fericite, în zilele de jale,
Precum lângă părinte copiii se adună.
Astfel venim la tine cântând doinele tale,
Pe când a noastre mâne cu lauri te 'ncunună.
Matilda Poni.

Marelui Alexandri.

Ca doi ochi dintr'o lumină
Ca doi frați dintr'o tulpină.
V. Alexandri.

N'am avut noroc și parte
Știrea s'o primim prin carte,
Ci o pasere măeastră
A venit în țara noastră.
Și astfel ea ne-a vestit
Despre fratele mărit.

Strălucită sărbătoare
Neauzită pe sub soare,
România azi serbează,
Căci în bronz te 'ncununează
Poet mare și iubit
Ce poporu-ai desrobot.

Lumea 'ntreagă se adună
Toți în cântec voe bună;
Numai sora ta cernită
Jalnică și umilită,
Dela Reni pân' la Hotin
Poartă în piept amar și chin.

Prin o lacrimă de sânge
Dela fratele ce plânge
Peste Prut în depărtare
Îți aducem salutare,
Frate scump și lăudat.
Ce poporul-ai înălțat.

N'a putut ca să desfete
Cântecul tău, blând poete,
Doina și dulce mângăioasă
Țara noastră cea duiosă...
Numai Prutu-aveai să'l treci...
Ne-ai rămas străin pe veci.

Versul, graiul Libertății
Nu răsun pustietății
Ce amar ne împresoară
Și de jale ne doboară,
Ca pe-un fiu ne nenorocit
De-a sa mamă deslipit.

Nu știm nici de sărbătoare
Nici de zilele cu soare:
Neagra noapte se întinde
Viața noastră de-o cuprinde,

Alte pături aveți voi,
Noi ne zbatem în nevoi.

Nici n'avem la cine cere
Vre-un un sprijin mângăere;
Nici n'avem cui a ne plânge
Când durerea ne înfrânge;
Când suntem înstrăinați
Fără mamă, fără frați!

Tu din locul strălucirii
Prin Puterea nemuririi,
Să trimiți o rază blândă
Peste țara în osândă,
Ce venin a tot băut
Dela Nistru p' la Prut.

Inima să ne încălzească
Dor 'n piept să incolțească
Să rivnim la fericire
Să visăm sfânta Unire.
Când ne-a fi la toți iertat
Ție a ne fi 'nchinat.

O lacrimă de peste Prut.

Din străinătate.

Din Franța. Conziliul de ministri a hotărât desființarea pedepsei cu moarte.

Noul ministru al Muncii și al Higienei, Viviani, luându-și postul în primire, a pronunțat un discurs către funcționari, zicându-le:

— Aveți în fața dvoastră un ministru socialist. Nu cer ca dvoastră, ca adversari, să vă alipiți la politica mea; aci nu este loc de politică, ci numai pentru muncă. Voesc ca acest ministru să fie o casă a muncitorului; voesc ca în raporturile ce veți avea cu muncitorii să manifestați idei largi de acord cordial și de simpatie.

Vizita ministrului de externe rus la Berlin. Ministrul de externe rus Isvolski, se află la Berlin.

El a făcut două vizite la ministerul afacerilor străine german.

În cercurile competente nu se tăgăduiește, că conferințele ministrului rus cu împăratul și cu cancelarul Buelow ar avea un conținut politic și că relațiile între Germania și Rusia sunt în ajun de a fi și mai mult întărite.

Corespondentul berlinez al ziarului »Neue Freie Presse« a fost asigurat, că e absolut neîntemeiată temerea cercurilor politice austriace, că aceste relațiuni ar putea păgubi interesele Austro-Ungariei.

Bunele relații cu Rusia fac parte și din programul baronului Aehrenthal, a cărui apropiată călătorie la Berlin, va dovedi, că cele trei Puteri imperiale au dorința de a păstra bune relațiuni între ele.

Călătoria lui Isvolski nu s'a făcut în urma unei invitațiuni speciale la Berlin.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Noembrie 1906.

— **Știre personală.** Dl V. Goldiș, deputat al Radnei, a plecat ieri la Budapesta, unde va lua parte la desbaterile Dietei și va lua cuvântul la discuția bugetului școlilor.

Cruzimi militare. »Arad és Vidéke« aduce amănunte asupra motivelor care au silit pe hu-

sarii Bartok László, Fehér János și Pilinyi János să fugă din regimentul 32 d'aici. Sergentul Veréb Ioszeif și caporalul Lenkei János îi bătea cu mătura, lopata și cu furca de fer. »S'a întâmplat — povestește unul dintre desertori — că am fost bătuti de abea mai stam pe picioare și apoi ținuți în gledă jumătate zi numai pentru-că n'am putut stinge dintr'o suflare lampa cu petrol agățată destul de sus. Dacă mișcam, mai primeam pumni în față, până ne umpleam de sânge«.

Dacă așa se tratează frații între ei, ce vor fi pățind bieții Români ajunși pe mâinile unor astfel de strajameșteri!

— **Alegerea dela Párdány.** Cu majoritate de un vot, dar cheltuind mult, Kiszely kossuthstul reuși a se alege în Párdány. Partida contrară a petiționat însă mandatul și Curia, cum se știe, l'a și nimicit.

Acum va trebui să se facă în curând altă alegere. Românii din cerc s'au și adresat clubului parlamentar român pentru a determina împreună atitudinea ce va trebui să aibă. Este esact situația dela Arad: candidat național nu poate reuși, nici nu-i cine să candideze, iar neparticiparea Românilor la vot ar asigura învingerea kossuthiștilor. Între două rele, va trebui a se afla cel mai mic rău.

— **»Basarabia«** ziarul român, ce apare la Chișineu cu litere slavone, în numărul 42 face încercări de a deda cetitorii săi la cetirea cu litere latine. Pentru ajungerea acestui scop publică alfabetul slavon paralel cu cel latin și dă bucăți scrise cu litere slavone și tot acelea și cu litere latine.

»Basarabia« crede, că în timpul cel mai scurt posibil va putea fi scrisă cu litere latine.

— **Cinstea cismarilor.** Decând s'a descoperit, că autorul neîntrecutei farse din Köpenick este cismar, le-a crescut mult cinstea cismarilor în lumea întreagă. Mai nostim e însă, că însuși cismarii sunt foarte mândri de bravura colegului lor, care a stors hohotele lumii întregi. În Berlin a izbucnit adecă greva cismarilor. Într'o adunare ținută într'una din zilele trecute pentru îmbunătățirea sorții lor, între alte motive au adus și pe acela, că cismarul este industriașul cel mai inteligent. S'au provocat la o figură sărbătorită a literaturii germane, la poetul Hans Sachs, pe acărui firmă era cunoscută strofă:

Hanz Sachs, Schuh
Macher und Poet dazu.

Dar și-au asumat apoi greviștii și gloria căpitanului din Köpenick.

— Ar fi fost în stare altcineva să facă ceea ce s'a făcut în Köpenick, decât un cismar — a esclamat unul dintre oratori.

Gloria căpitanului din Köpenick, împărtășită de toți colegii a fost trecută că conclud la protocol. Las' să știe lumea, cine-s cismarii. Căci dacă se vor sufurca odată, vor face din lumea întreagă un — Köpenick.

— **Redactorul «Cucului»**, poetul nostru de ocazie Nicu Stăjerel, a ajuns și el ales în comitetul kossuthist din Arad. Credem, că a căzut acolo ca musca în lapte și va grăbi să anunțe, că mulțumește pentru distinsa onoare... Ori l'au ales în glumă?

— **Potcoave de cai morți.** »Temesvári Hir-lap« (dela 3 c.) aduce știrea, că în urma provocării comisiei centrale de a-i comunica numele comunelor căror trebuie a li-se da nume unguresc, fișpanul și vicișpanul comitatului Timiș a invitat pe învățatul canonic Szentkláray și pe autorul monografiei aceluși comitat, Lendvai Miklós, să întocmească lista ce va trebui să se trimită ministrului. Lista asta e și gata deja. Autorii și-au dat silință »să se redeie comunelor vechile lor numiri ungurești istorice,« numiri cari ar fi dovedind, că pe vremuri populația autohtonă a acestui comitat a fost — maghiară!

Dacă a fost, azi unde e?

Să grăbească însă comisia cu botezul până nu se duc în America și puținii Unguri câți se mai găesc în acest comitat.

— **Noua erupțiunea Vezuvului.** În urma unei noi erupțiuni a Vezuvului o mare parte din orașele din vecinătatea lui au fost ruinate. Un fluviu uriaș de lavă a ajuns până la Portici, Sant-Giorgio, Torre dela Grecco și Ressina, pricinuind mari pagube.

Un tren de persoane de pe linia Sant Giovanni a fost nevoit să-și întrerupă calea ca să nu fie acoperit de lava ucigătoare.

În tot timpul catastrofei o furtună groaznică s'a dezlănțuit asupra orașelor din jurul Vezuvului, rupând firele de telegraf și dărâmand o sumedenie de căsuțe.

Cu toate astea nu s'a semnalat nici o victimă omenească.

— **Asentează.** În Liptowsky-Szt.-Miklós e asentare. Feciorii s'au prezentat la măsură. Ce feciori însă? Slabi, piperniciți, palizi, rău hrăniți. Ahea ici-colea atinge câte unul măsura. Comisia n'are de unde alege. Întreaga mizerie a țării flămânde se oglindește în acest cadru strâmt, în toată golătatea. Unul după altul feciorii s'au prezentat în fața comisiei. Corpuri debile, slăbite de boli și de lipsă de hrană. Mai trist a fost însă, că mai mult de jumătate nici n'a răspuns la apel. S'a cetit apelul nominal și abea la al doilea, treilea nume, eșia câte un tinăr palid din rând. Unde sunt oare ceilalți? Nici un răspuns la întrebare. America e departe, iar celor ce sunt acolo puțin le mai pasă de asentare, serviciu militar și de întreaga — Ungarie. Tristă, foarte tristă asentare a fost aceasta. Ea a desvilit cea mai crudă realitate în care se află țara. Nu-s feciori. Aceasta e penibil nu numai pentru armată, ci și pentru țară, pe care o părăsesc zi de zi cu mile. Bine c'a venit Rákóczy acasă!

— **Fabrica de șampanie din Arad.** Firma din Arad a urmașului lui Andrányi Kálmán, ce pentru vinurile sale renumite a fost premiată la expoziția din București, în curând va pune în circulație produsele fabricii de șampanie.

Fabrica de șampanie e deja în acțiune de mai multă vreme. Vinurile necesare la fabricare, cea mai mare parte sunt produsele firmei și spre acest scop a adus din Franca mlădițe de vie de șampanie. Experții, cărora li-s'a dat privilegiul a cunoaște această șampanie, se exprimă în mod foarte bine despre ea și-i asigură trănicie. Punerea în circulație a șampaniei — se înțelege — e împreună cu mari jertfe, ce numai acela le poate simți, care s'a ocupat cu așa afaceri. Prin această șampanie se va urmări scopul să scoatem din țară șampania străină, iar pe de altă parte să poată concura cu altele și în străinătate. Munca ce cu mare ambiție o desvoltă firma, desigur va avea roadele, și în cel mai scurt timp posibil, șampania aradană va forma în general cea mai plăcută beutură, ce nu va lipsi din nici o casă.

— **Hymen.** Dl Vasilie Tămășan învățator în Buntești com. Bihor își va celebra cununia cu dragălașa dsoară Anuța Bortos din Vașcău-Bărești, în 5/18 Noemvrie a. c. în biserica gr. or. română din Vașcău-Bărești.

Să fie în ceas cu noroc!

— **Convenire socială.** »Telegraful« scrie: Mercuri sara a aranjat reuniunea română de muzică din Sibiu o convenire socială în restaurantul Pankievitz în onoarea directorului de muzică H. Kirchner. A fost de față întreaga elită a Sibiuului, precum și o deputație a reuniunii săsești »Männegesangverein« cu dl dr. Zikelius. În mijlocul unei animații extraordinare ia cuvântul prez. reuniunii dl dr. Miron Cristea și în cuvintele calde accentuiază meritele dirigentului Kirchner la succesele reuniunii, iar la urmă între aplauzele prelungi ale celor prezenți îi predă drept semn de

CSUTAK KAROLY és FIA
primul institut de înmormântare

ARAD, piața SZABADSÁG nr. 20,
o o o o (palatul contelui Nádasdy). o o o o

— Telefon 37, serviciu de noapte (la locuință): 339. —

Cunune pentru posminte și pantlici pentru cunune pentru zua morților și pentru ori-care altă ocazie, cu inscripții în ori-ce fel de execuție, recomandăm împodobirea și iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreți.

SIGRIE de LEMN și METAL

și obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decorațiuni, catafalc, dric funebru în ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

Spriginul marelui public. Csutak Károly és fia.
il cer cu profundă stimă.

INMORMÂNTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghierea noastră personală, în toate prețurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare și transport de cadavru în toate părțile necunoscând nici piedici, nici distanță.

amintire un inel cu briliante. Dl Kirchner cu vădită satisfacție mulțamește cu grai românesc pe-
tru frumoasa distincție. Au mai rostit apoi cu
vântări de ocazie dl Iuliu Enescu pentru repre-
zentanții reuniunii săsești, dl dr. V. Bologa pentru
solistele reuniunii noastre, amintind vremurile când
acestea au susținut trăinicia reuniunii, dr. Zike-
lius pentru progresul reuniunii, zicând, că aceasta
numai prin luptă aprigă și emulare se poate rea-
liză. Dl E. Borcia în câteva note hazlii aduce
elogii dlui Kirchner, părintele Isaie Popa, închină
Pentru președinte, diaconul, Gh. Tulbure pentru
clerici, în numele cărora își redică cuvântul abs.
Ioan Duma, iar dr. I. Dobrea încheie șirul acestor
cuvântări închinând pentru domna Kirchner.

Terminându-se partea oficioasă președinte
ceia cu accentele câtor-va cântece a fost satis-
făcută și dorința ferbinte a sufletelor mai tinere
dornice de expansiune dându-se loc și jocului.
Târziu în noapte s'a încheiat apoi serata, a cărei
improvizație succesă a oferit celor prezenți pri-
lejul de a petrece o seară în senzație cât se poate
de plăcut.

— **Viriliștii români ai comitatului Timișorii.** Intre o droaie de Ovrei, Nemți și Unguri
aflăm și câteva nume românești, cari fac pe vi-
riliștii români din comitatul Timișorii. Iată-le:
George Breban, Gilad cu cor, 1814-10, dr. Iustin
Miron, Cubin cor. 1743-34, Vichentie Popp,
Jebeliu cor. 1461-10, Tima Albu, Gilad coroane
14C2-86, dr. Aurel Novac, Biserica-albă coroane
1371-04, Jiva Ungureanu, Sat-Chinez cor. 917-21,
Jiva Steviu, Sat-Chinez cor. 903-94, Vasile Teo-
doroviș, cor. 873-65, Nicolae Stevin, Sat-Chinez
cor. 806-02, Iefta Pantici, Paraț 765-08, Damaschin
Cărăbas, Belinț 743-56, Dănilă Loichiția, Jebeliu
722-80, Jiva Duțiu, Sat-Chinez 680-05, Dimitrie
Popovici, Budinț 620-04, Ioan Ciocan, Vinga
591-88, Ilie Stevin, Sat-Chinez 587-06, Avram
Corcea, Coșteiu 560-22, Lucian Șepeșan, Chisetău
554-88, Nicolae Diminescu, Ciacova 544-40.

— **Convocare.** Reuniunea învățătorilor din
tractul Halmagiului își va ține prima ședință
Vineri, la 10/23 Noemvrie 1906 în opidul Hal-
magiu.

Se observă, că acei membri, cari vor absentă
dela ședință fără cauză motivată, vor fi pedep-
siți conform regulamentului. Halmagiu, la 2 No-
emvrie 1906. *Mihail Vidu*, președinte.

— **Jertfele mării.** Amănunte sosite din Japonia
arată că, viforul ce a bătuit zilele trecute în ju-
rul inulei de mărgean Goto a pricinuit moartea
a 822 pescuitori de mărgean. Dintre cele 266 lun-
tre cu vâtrele 30 nu s'au mai întors îndărăt, ci
au perit în mare cu pescarii de pe ele.

— **Kerpel Izsó**, librar cu bun renume din
Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole,
aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea,
de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețu-
rile cele mai ieftine.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De Teodor Filipescu.

V.

Din industria casnică vedem în același pavilion
covoare superbe, un război, obiecte frumoase din
atelierul de jucărie și strungărie din Malini, pro-
duse de împletituri din Richita, obiecte de lemn
din județul Suceava și produsele atelierelor de
fringherie.

Pentru creșterea vitelor sunt expuse frumoase
modele de lemn de gra-uri și tablouri a raselor
de vite, produsele lăptăriei din Periș și apoi,
caisane, prune, mere, vișine uscate.

De remarcă sunt și produsele carierei de pe-
tră din Bușteni și modelul fabricii de cherestea
dela Ata-Bour. Secția zoologică, unde se văd
toate animalele cari trăiesc pe terenul domeniului
Coroanei e foarte frumoasă și instructivă.

Acest pavilion face o cinste națiunii române și
întregii expoziției, căci progresele arătate în
acest pavilion, stau cu mult mai sus decât pro-
gresele altor state pe care le trimbițează guver-
nele lor în străinătate, chiar și în reviste științi-
fice. Neamul românesc datorește pentru aceste

progrese mulțumiri administratorului domeniului
Coroanei dlui I. Kalinderu, care și acum călătorește
în state străine să aducă în România tot ce e mai
bun pentru prosperarea economică a țărânimii.

Acest bărbat valoros a călătorit mult în monar-
chia noastră. În luna August a. c. a fost și în
Saraievo și Mostar să viziteze firmele statului și
stabilimentele de agricultură pentru a vedea ce se
poate introduce pe domeniul Coroanei.

Dee Cerul, să se înmulțească în țara liberă pa-
trioți cum e dl I. Kalinderu, cari vor pune pute-
rea lor intelectuală și materială pentru prospera-
rea țărânului român.

În rînd cu pavilionul monopolurilor statului pe
alea principală e »Pavilionul Agriculturii«. Acest
pavilion e o clădire mare și frumoasă și conține
probe de porumb, grâu, orz, ovăs, săcară, rapiță,
mazăre, bob, sămânță de cânepă și in, mac etc.

Toate aceste produse erau frumoase și eu le-am
admirat mult. Nucile cele mai frumoase au fost
din Argeș.

Ce era mai slab reprezentat în acest pavilion
și ce am observat numai decît, erau prunele
uscate. Numai la un loc am văzut probe de prune
uscate din județul Argeș, dar de o calitate inferioară,
încît ar fi fost mai bine de nu s'ar fi ex-
pus.

Afară de aceste probe am mai văzut numai la
un alt loc prune uscate și anume prune din gră-
dina școlară din Bâsca (Buzău), care erau foarte
frumoase.

Se poate ca o țară ca România, care are o
climă foarte princiioasă pentru cultura prunilor,
să fie atât de săracă în produse de prune uscate
și magiun?

Am arătat anul trecut că prin o cultură rațio-
nală a prunilor în Oltenia, ar putea câștiga Ro-
mânia în fiecare an din comerțul prunelor uscate
și a magiunului cel puțin vr'o 5 milioane de lei.
Pere, mere și alte poame uscate nu erau nici de-
cum expuse, și prin aceasta am văzut locul unde
suntem mai săraci.

E timpul să se cultive și această ramură de
economie rațională, căci ea va aduce bune roade
țărânului român.

Trebuie înființate pepinării bune de pruni, și
învățați țărânii și școalele elementare de agricul-
tură, cum să cultiveze prunii și cum să-și facă
cuptoarele de prune.

La Căineni și alte locuri se poate după câțiva
ani înființa o fabrică pentru conservarea prunelor
și magiunului pentru exportățiune. (Va urma.)

Economie.

Arad, 5 Nov. 1906.

Director al »Ardeleni«. Citim în »Liberta-
tea«: După ce dl A. Vlad, reclamat de multe
d-sale angajamente, mai ales de atragerea d-sale
spre politică, și-a dat abdicerea cu sfîrșitul acestui
an, — direcțiunea institutului a ales de director
pe dl I. I. Lăpădatu, secretarul de azi al băncii.
D-sa va intra în funcția de director cu 15 Dec. a. c.

Banca »Arina« în Sanislău. Ni s'anunță:
Adunarea consiutuanță, convocată pe 22 Octom-
vrie c. a decis înființarea institutului de credit
și economii »Arina« în Sanislău, cu un capital
social de 100 cor. preț nominal. Cu aceasta ocazie
s'a constituit și direcțiunea și comitetul de supra-
veghiere ș. a. În direcțiune: Președinte *Coriolan
Ardelean*, archidiaconul parților sătmărene în
Cărai; Membri: *Gavril Lazar de Purcăreș*, pro-
topop, *Georgiu Silăgy*, mare proprietar în Sa-
nislău, *Alexandru Bonea*, proprietar, Sanislău,
Augustin Szabó, farmacist în Sanislău, *Iosif Pa-
taky*, preot Sanislău, *Dr. Demetriu Kiss*, advo-
cat diecezan în Orade, *Demetriu Papp*, avocat
în Vezend, *Andrei Bogdan*, preot în Portelec,
Ioan Pănovan, preot Culcuil-mare. În comite-
tul de supraveghere: Președinte *Samuil Cicero-
nescu*, contabilul fondurilor diecezane în Ora-
dea-mare. Membrii: *Georgiu Achim*, directorul
băncii »Sătmăreana«, *Romul Marchis*, preot în
Tanaia, *Vasile Ardelean* preot în Vetis, *George
Pteac* învățător în Carai. Director executiv: *Ale-
xandru Bonea*. Iurisconsult: *Dr. Coriolan Steer*
avocat în Tușna.

Direcțiunea face apel către acționari să plă-
tească ratele II și III până în 22 Noemvrie st.
n. pentru ca să nu sufere amănare înregistrarea
firmei și începerea activității institutului.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

In cancelaria subscrisului
se caută
un candidat de avocat
român — cu praxă.

Dr. S. Ispravnie,
avocat în Arad.

2-3

A apărut și se află de vânzare la admi-
nistrația »Tribunei»

Românii din Bosnia și Herțegovina în tre-
cut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19
Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.

Plus 10 fileri porto.

Un candidat de avocat

cu praxă, carele posedă perfect limba ro-
mână poate afla momentan aplicarea la advo-
catul Dr. Minyov László în Óbessenyő.
(comitatul Torontál).

Deci cine dorește să se aplice, se bine-
voiască a se adresa direct nu-mitului avocat.

Ar fi de tot greu

dacă nu chiar imposibil a găsi un alt mijloc,
care să fie pentru copii în aceeași măsură sigur
și cu efect, că *Emulsiunea lui Scott* aduce orga-
nismului tinăr puteri nouă și îi ajută a trece
peste greutățile desvoltării. *Emulsiunea lui Scott*
este totodată atât de gustoasă, atât de ușor de
mistuit și atât de curată și inofensivă, încât nu
pricinuește nici cele mai mici greutăți și se pot
ajunge numai cele mai bune succese. *Emulsiunea
lui Scott* e cu mult mai bună decât untura de
pește obicinuită. 11

Pescarul cu batocul cel mare e semnul de ga-
ranță pentru procedura veritabilă alui Scott.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e
veritabilă este breveta: «un om, care
poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și tri-
mițându-se 75 fileri taxă de timbru
trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«
BUDAPEST, IV. Váci utca 34-50.

Prețul unui flacon original C. 2-50
Se află în fie-care apotecă.

A apărut și se află de vânzare la admi-
nistrația »Tribunei»:

Chesiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Numai este incuietură de șezut!

S'a gătat cu durerea de stomacul și cu lipsa de apetit, da-ă vei comanda preparatul meu de licor din plante ce întărește stomacul:

Barátital.

O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 5 coroane; 1 sticlă 80 flori.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarece contra perturbărilor de stomach și contra lipsei de apetit numai b-utura DTail „Barátital“ mi-a folosit, mă rog a-mi trimite cât mai curând 10 sticle cu rambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noemyre 1905.

Garami Zsigmond, dir la școala civilă

Vițe nobilitate

Ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vițe nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vițe de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de asfel de vițe.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boala de piele, acela se rade

cu „RASOL“
sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. In provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

e „RASOLIN“-ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. In provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Unii o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. fară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mază și fabrică la Ingrădit de grădini, grădini publice, curți de galie și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri dekerări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinarit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de acintei la locomotive, mori și cesuri de fabrici. Somiere elastic de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în ori-vința ușurintei de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșe — — cu prețuri din cele mai moderate.

**Cine vrea să cumpere
ghete de vară**

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii
precum în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

ARAD, Kossuth-utca nr. 67.

Cine e bolnav!!

Oleul-Reuma de Băile-Ercu-lane a lui **Dr. Arányi**
foarte renumit, și ce n'ar trebui să lipsască din nici o casă necondiționat și cu siguranță vindecă

reuma, cursoarea și podagra.

E recomandabilă la durere de mână, spate, pept, șele, lovitură, silă, scrântitură, durere de urechi, tuit de urechi, durere de cap și dinți. Provăzut cu îndrumare pentru întrebuintare punctuală. — Prețul unei sticle 2 coroane. Sticlă de probă 1 coroană. Să fim de băgători de samă la numele lui Dr. Arányi! Ori ce altele sunt falsificări tendențioasă. — Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, Hódmezővásárhely, Fő-tér.

La comande prin poste pentru expedite și ladă se compută 40 fil. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuială în caz de trimitere înainte a sumei. —9

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am preluat dela Szabó Kálmán

Berăria de Pilsen și restaurantul

„Kispipa“

ce se află în strada Salacz nru 3, sub Casina Domnească Aradană, în centrul orașul Arad, vis-à-vis de casa comitatului și hotelul Central. Aici voi pune la dispoziție renumita veritabilă bere Pilsen Acest restaurant l-am deschis în 15 August. Aici voi servi, conform recerințelor moderne, mâncări bune, vinuri de prima calitate și șampanie bună Vipt și ducerea acasă a mâncărilor. Servesc prompt pe lângă prețurile cele mai avantajoase, cu toată stimă:

Szabó Vincze

proprietarul a berăriei de Pilsen „KISPIPA“, fostul hotelier în Vajda-Hunyad.

TELEFON 561.

FONDATA IN 1889.

Am onorul a aduce la prețuita cunoștință a P. T. public, că

prăvălia mea de ghete

din casa din strada Kazinczy nr. 1

am mutat-o

in strada Weitzer nr 2.

(palatul Minorității) vis-à-vis de școala de fete.

Totodată fac cunoscut onoraților mei cumpărători, că mi-am arangiat prăvălia după cerințele timpului de azi după modelele din capitală, cerându-vă și pe viitor prețuitul sprijin, sânt

cu distinsă stimă:

Várhol László,

pantofar de domni și dame.

Mare magazin de specialități din Paris.

Mare magazin de specialități din Paris.

Mare magazin de specialități din Paris.

NOU

Aduc la cunoștința On. public, că
am deschis mare deposit

de instrumente medicale, legători, pentru vătămări,
fașii de legat pânțele, suspensorii, precum și
articii optici, ca: ochelari pentru teatru și tabere
.. .. militare și tot felul de ochelari

în ARAD, piața Andrássy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stima:

Deutsch Mihály.

NOU

Mare magazin de specialități din Paris.

Ifj. Kopetkó Károly

CASĂ DE MARFE
PENTRU MODA DE BĂRBAȚI ȘI FEMEI
ARAD

Strada bisericii — palatul Minorităților.
Telefon local și pentru comitat nr. 477.

Isvorul cel mai ieftin de târguit.

Iși recomandă magazinul său bogat provăzut cu
tot felul de

stofe țesute pentru costume de dame
după moda cea mai nouă negre și în color.

**Daruri gata pentru mirese,
pentru juni și fete.**

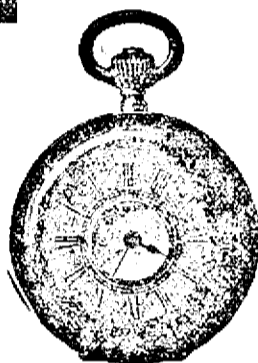
Mare asortiment pentru reverenți
și faloane prețești.

● Mustre în loc și provincă trimit gratis. ●

Mare asortiment de pânuri pentru haine bărbațești.

Plise și guvelirare în toată lățimea.

CELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă
juvatericale atât pe bani gata cât și

ÎN RATE

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine,
liferează cea mai bună prăvălie în aceasta
provincă în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit.

Correspondențele să se facă în cât se poate
în limba maghiară, germană sau franceză.

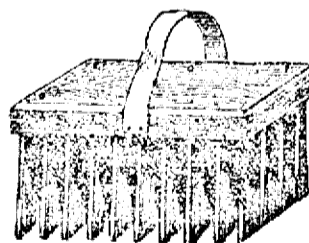
Distinsă la expoziția
milenară în 1896.

Fabrică de perii a lui
Oblát Lajos

Budapest, VII., Damjanich-utca 7.

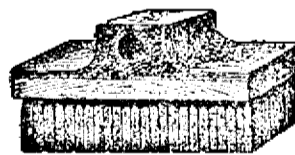
Fabrichează tot felul de perii, precum: de oțel,
aramă și din coame de rimători.

Correspondență în
limba maghiară,
germană și fran-
ceză.

TELEFON 39-01.

Catag
gratis și franco.

Cel mai mare galonar de mobile și podloabe femeiești din țară.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,
crepuri, crețuri, fireturi de perdele
și draperii, ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de plapomă, rose,
rețele de pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre:

FRANKEL JAKAB
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!

INDUSTRIA NAȚIONALĂ

Sa sprijinim industria națională!

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

**nervilor, morburilor sexuale, de piele și
de sânge, dispoziții de slăbire, impotență**

în urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură
institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari
succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kata-
phorese”. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce
boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grab-
nice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai
după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de aștep-
tare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire.